

× پیشنهاد صلح

یکی از مهم‌ترین پیشنهادات صلح پیش از نبرد بیت‌المقدس، توسط رئیس وقت کنفرانس اسلامی مطرح شد؛ در دیدار با وزیر خارجه‌ی ایران در کویت، تلاشی که نتیجه‌اش مانند دیگر تلاش‌ها بود و ایران اعلام کرد با متجاوزان صلح نخواهد کرد. بسیاری از کشورهای عربی که با جنگ ایران و عراق منافع و امنیتشان در منطقه به خطر افتاده بود، در تلاش بودند تا به این جنگ پایان دهند. برخی مقامات ایرانی گاه جواب‌های تندی به این درخواست‌ها می‌دادند که در رسانه‌های غربی نیز بازتاب پیدا می‌کرد. در همان ایام، آیت‌الله موسوی اردبیلی، رئیس دیوان عالی، گفته بود که ایران به دنبال جنگ نیست اما متجاوز را تنبیه خواهد کرد. او گفته بود سرنوشت جنگ باید در میدان مشخص شود.

× مرحله‌ی چهارم عملیات

نیروهای اطلاعات-عملیات آخرین وضعیت دشمن را در شناسایی‌های شبانه گزارش دادند. تعدادی نیروی تازه‌نفس هم از شهرهای ایران به جبهه رسیدند. محسن رضایی و صیاد شیرازی در جلسه‌ی دوفره‌شان تمام گزارش‌ها و بحث‌ها را مرور کردند. حمله به محدوده‌ی نهر خین طرحی بود که یک‌باره به ذهن هر دو رسید؛ منطقه‌ای در جنوب شلمچه و نزدیک‌تر به خر مشهر. بیشترین نیروی عراق صرف جلوگیری از رسیدن ایرانی‌ها به نشوه و شلمچه بود و خین در دسترس‌تر بود. صیاد شیرازی می‌گوید: «در قرارگاه کربلا چند جلسه با فرماندهان

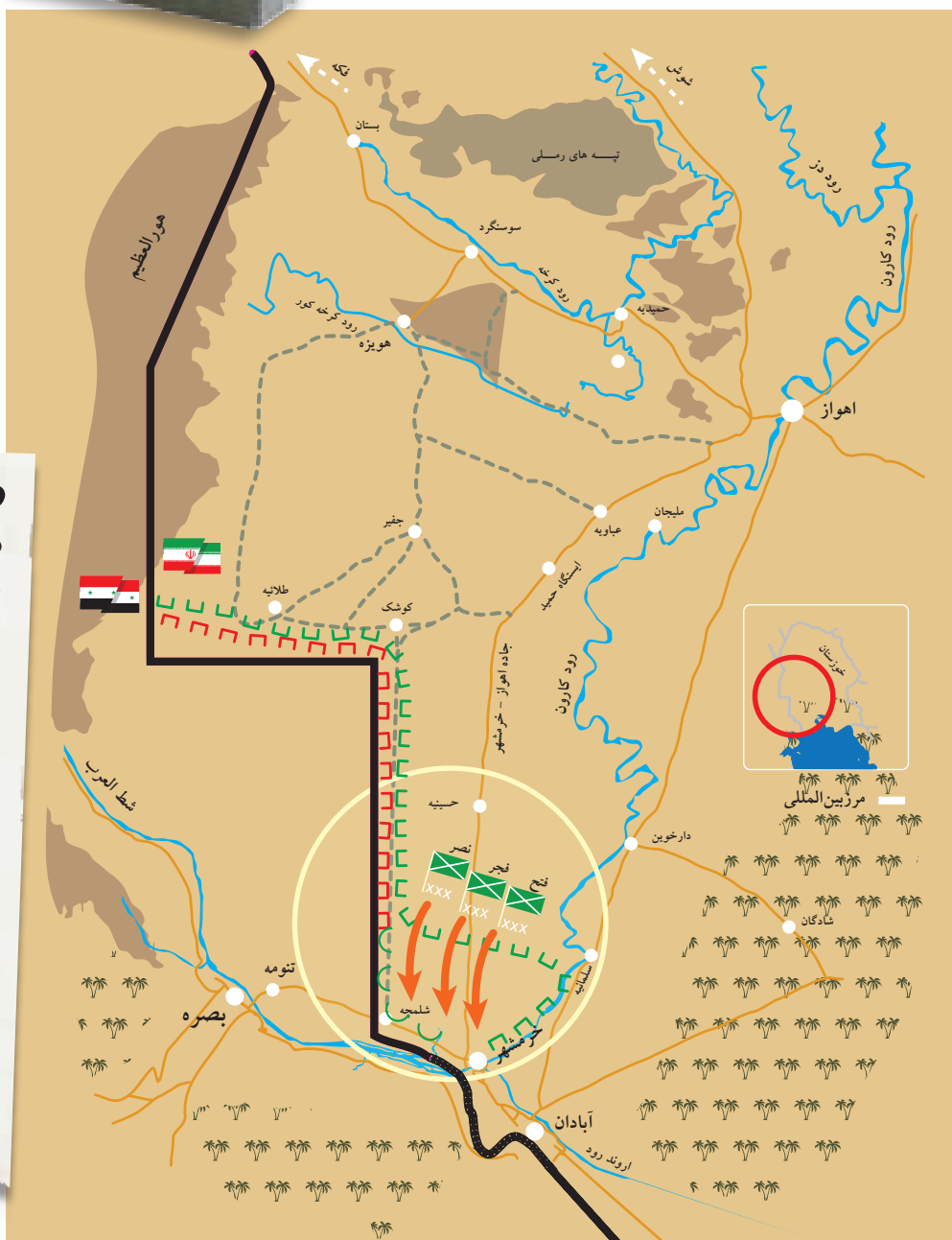
گذاشتیم. نتیجه‌ای نگرفتیم. اوضاعی که آنان از یگان‌هایشان شرح می‌دادند نشان می‌داد نیروها توان لازم را ندارند و باید هر چه زودتر آن‌ها را بازسازی کنیم. یعنی باید کار را رها می‌کردیم و می‌رفتیم دنبال بازسازی و سازمان‌دهی مجدد. من و آقای محسن رضایی رفتیم اتاق جنگ تا یک جلسه‌ی دو نفری تشکیل دهیم. به لحاظ روحی و روانی فشار عجیبی را احساس می‌کردیم. مانده بودیم که چطور وضعیت این‌گونه شد. تمام لشکرهایی را که در اختیار داشتیم

و اسمشان لشکر بود. از رمق افتاده بودند. یکی از بزرگ‌ترین و والاترین امداد‌های خدایی که در زندگی احساس کرده‌ام لطف عجیبی بود که خداوند در این جلسه

نصیب ما دو نفر کرد. در بحثی که کردیم، نهنه‌تنه‌یک ذره اختلاف نظر در صحبت‌هایمان نبود بلکه همین‌که شروع به صحبت کردیم ناگهان دیدیم هر دو به یک طرح واحد رسیده‌ایم. چشمان هر دویمان از خوشحالی درخشید. به‌قدری خوشحال شده بودیم که انگار کار تمام شده است.» وقتی صیاد

⊙ مرحله‌ی چهارم عملیات بیت‌المقدس؛ حمله‌ی نهایی برای آزادی شهر. مقاومت در شلمچه برای حفظ محاصره‌ی خر مشهر، نبردی سرنوشت‌ساز برای آزادی شهر بود.

» **صدام حسین جایگاه سیاسی فعلی‌اش را، از زمان شکست عراق در بهار ۱۹۸۲، به واسطه‌ی حذف [مخالفانش] تقویت کرد. گروه‌های اپوزیسیون -شیعیان، کردها و کمونیست‌ها- می‌توانند فعالیت‌های تروریستی داشته باشند اما به نظر نمی‌رسد توانایی برکنار کردن صدام را داشته باشند، مگر این‌که ایران یک پیروزی بزرگ به دست بیاورد.**«

تحلیل سی‌آی‌ای از روند جنگ ایران و عراق، ۱۸ خرداد ۱۳۶۲